

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Vande H. Maghet Geertrvyt Abdisse Tot Eisleben

Gertrudis <de Helfta>

T'Hantvverpen, [1607]

Tot den Godtvruchtighen Leser.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43080

Tot den Godtvruchtighen

Leser.

Iudith.
cap. 14.

Als Vagao den Camerlinck vanden
oppersten velt-Heer der Assyriers
Holofernes sach sijns meesters lic-
haem sonder hoofte te nedergeuelt
doort cloeck bestaen vande vrome Iudith, al huy-
lende met ghescheurde cleederen riep hy ouerluy-
de: Een hebreusche vrouwe heeft een beschaemt-
heyt ghemaect in Nabuchodonosor des Conincs
huys. Sekerlyc Godvruchtige leser, ghy weet wat
een groote vervolginghe de H. Kercke gheleden
heeft door dien droncken Holofernes Marten
Luther, gheboren van Eisleben int graeffschap
van Mans-velt, en hoe wel de H. Stadt van Be-
thulien die int Hebreus beduyt de Maeght Gods,
oft oock het huys dat Godt baert, door hem is be-
vochten geweest, niet anders als van dien draeck
die stondt voor de vrouwe die soude baren: op dat
hy, als sy ghebaert soude hebben haeren Sone, die
soude verslinden. Soo ist dat Godt oock verweckt
heeft, een andere suyuere Iudith, nu niet een we-
duwe, maer een eerbaer sedigh en H. Maeghde-
ken, het welck wyt haer wit korfken der suyuere-
hey: stroyende ouer de heele Christelycke Kercke,
de bloemkens, diese ghepluckt heeft als een andere.

S. Do.

Tot den Godtvruchtighen Leser.

S. Dorothea int Goddelijc Paradijs der wellustig-
heyt de beschouwinghe, als weerdige Abdijse int
Clooster van Elffede by Eisleben, heeft voor comē
den stanck van dien onsyueren draeck, en drinc-
kende de leuende wateren der gratien, oft wel eer
den soeten wijn der syuerheyt diese ghetapt had-
de met haer Abra, dat is de Cameriere van haer
syuere lichaem inde kelderen vanden hemel. Cant. 1.
schen Bruydegom, haer afghesnden hebbende
vande werelt in heylighe steruinghe haers selfs,
heeft door haeren soeten asem met sobere hemel-
sche versadinghe versterckt zijnde ouerwonnen
de stinckende dronckenschap van dien onsyuerē
Holofernes, sijn hoofstel des hoereringhs door
het sweert der Heyligher Religie afhoudende.
Dit is dese uytnemēde Maeght S. Geertruyt die
Godt almachtigh (gelijck hy gemeynlijck daer
het meeste venijn comt daer teghen sijn medecijne
voorbeschickt) gestelt heeft als een teghen-venijn
oft ghesonden theriakel teghen dien venijnigen
ketter. Leest leest Godvruchtigen Leser, ghy sult
ontmoete den soeten reuck van dese dienst-maeght
des Heeren, diese mede ghedeylt heeft volghende
den reuck vande saluinghe van haeren hemel. Cant. 1.
schen bruydegom. Ghy sult oock segghen, hoe soet
is, o Heere uwen gheest en roepen met de Bruyt: Cant 2.
Staet op noorden windt, en comt syuden windt,
ende

Tot den Godvruchtighen Leser.

en door waeyt mynen hof, en laet sijn welriekende specerijen vloeyen. Ghy sult hier een nieu Paradys geplant vinden en ge waer worden hoe dat de hemelsche sluyfen der gratien als uytberstende hunnen uytvloedt der wateren op dese lustighe plaetse verspreyden. Op de cruyden sult ghy vinden dat de bouen. hemelsche sterren haren in-vloedt door een lieffelyck opsicht, stieren. Hier vindt ghy sonder venijn den waerachtigen boom des leuens, ick meyne het minnelijck brandende herte des Heeren, geplant seer lustigh int midden des Paradys. Pluckt, pluckt, want het v so lust, en vry v lusten blust, smaectt en siet, want liefdens soete vrucht, de eggigheydt der tanden, die veroorsaect is door de suerichheydt des booms der doot, die eerst belaes by ons eerste ouders geproeft is, gheheelijck verdrijft, haer gulde laken wyterste schelle bedeckt de naecktheyt der ouertredinghe, want de liefde bedeckt de menighvuldigheydt der sonden, haer goudt son-schijnende aenschijn verdrijft de tastelijcke dockerheydt vant ouertredede Egypten. Beswijkende sult ghy haer ouer v de ouerhat genē, verleckert v eygen lant vergetende sult ghy seggen: het is ons goet alhier te zyn, laet ons hier de Tabernakelē uytspreyen, maer te wijlen ghy sult rusten onder de lieffelijcke schaduwe van uwen beminden ter eeren van hem, die v geleert

1. Petri 4.
Vers. 2.

Cant. 2.
Vers 3.

Tot den Godtvruchtighen Leser.

leert heeft te biddē voor die v ouervolgē, beschict Mat. 5.
Vers. 44.
doch een tabernakel des medelijdens voor de verdoolde sielen, die verstroeyt door ketterijen vande armen Luther, en̄ sijn na broetsel, hem hebben als spotters van dese hemelsche banquetten. Dese zyn helaes inde valleye en̄ en connē sonder hulpe op dē berch der transfiguratie, en̄ ouerbeeldinge niet geraken. Streect uyt de handen vā v vierige gebeden tot de ellendige, reyc̄t uyt them waerts de coorden vā uwe heylige handelingē en̄ treck̄tse op waerts. Dese arme eygen sin-rycke creupelen en̄ blinden: mogelijk niet anders als ghelijck de dienaers van Saul die gesonden werden om Dauid te vanghen, 1.Reg. 19.
Vers. 20.
comende in Naioth in Ramatha onder de kinderen der Propheten, vallende den Gheest Godts in henlieden, hebben begost oock te propheteren, soo oock dese blinde gheckers smakende de soeticheyte, ende wel rieckenden reuck der suyuender minne, de Heere hun tongē rakende en̄ hun neusgaten door discretie en̄ bescheydentheyt openende bekeert en̄ verandert wordende, sullen van spotters, Godts louers, en̄ sijnder H. dienaers wordē. En̄ wie weet wat Coninc Saul seluer mochte oock Ibidem
Vers. 24.
Act. 9.
onder de Propheten comen. Ghy weet dien Saul die als ghemachtigh zynde door beseghelde brieuen de ghelouighe vervolghde, noch blasfende dreyghementen, ende doodt-slaghen teghen des
Hce-

Tot den Godtvruchtighen Leser.

Heeren Discipulen, gheraecht wordende door de handt Gods, hoe hy in eenen Paulum verandert

Act. 18. wert die eenen Tabernakel-maker was, en noch

2, Cor. 12 meer eenē gheestelijcken Tabernakel-maker wert, als hy het model oft voorbeelt inden derde hemel ontfinck. De handt Gods en is niet vercort, ende

Cant. 7. die door het ghebedt van S. Steuen die voor sijn vervolghers bat, ons Paulum gegeuen heeft, die is gereet noch dierghelijcken te gunnen, door een ootmoedigh gebedt, het welc tot bekeeringe der sondaren, v' sijnder opsicht, ghestort wordt. Voorder Godtvruchtige Leser, als ghy nu door wandelende de hooge Tabernakelen met den schencker den

Gen. 40. wijn der deuotien sult schencken door danckbaerheit aenden oppersten Coninck Pharao, so is mijn bertgrondige begheerte: dat ghy mijnder gedachtigh ooc gelieft te wesen, alst met V. E. wel is: op dat ick arme gevangen liggende in mijn sonder moghte door genaden des Heeren uyt den kercker der ghebreckelijckheit met onderstant der verdiensten van dese glorieuse maecht S. Geertruyt verlost wordē, en veruordert tot den eerlijcken staet der deughden. Daer nae gheerne bekennende mijn onuervarentheyt inde Nederlātschetale, die ic (ouermidts onse Neerlāders maniere is, een yder vremdelinck in sijn eyghen tale te groeten) oock door verstroytheydt niet seer

ver-

Tot den Godtvruchtighen Leser.

verciert en hebbe, ende in alles haer eygentheyt
getreft, is mijn hertelyck versoek, dat uwe Eer-
saemheden gelieuen willen niet hen te bekeeren
so seer tot de volmaecktheyt der talen, die in dus-
danige hooge dingen seer selden haer personagie
volcomentlyck speelt, als wel tot mijnen goeden
wille, door den welcken ick bedwonghen hebbe
gheweest desen honich geuonden hebbende, dien
opt gherinckste aen V. E. mede te deylen: te
meer oock om dat hy voor sommige deuote her-
zen te proeuen ghegheuen zynde, sy my voorts
gestout hebben, om dese vrucht al eersy haer
zyterste blösen door de Sonne des tijds gecregen
hadde, voor V. E. al wat noch te seer onrijp
af te plucken. Ick wensche dat dien wel-spreken-
den Brydegom en Sone des Maeghts Maria, die
het eeuwigh woort is van Godt den Vader, door
de verdiensten oock van onse S. Geertruyt oock
sijne lieue ende ouer-bemide bruyt in V. E.
herte schryue door den vingher des H. Gheests
de oprechte ouersettinghe, van dat hier onvol-
maecktelijck door my versuymt is, tot kennisse
van dat eeuwigh is, inde schoone veranderinghe
der beschouwinghe, met den gulden inckt vande
Goddelycke beminninghe: op dat ghy lieden ghe-
rakende tot de kennisse vanden alderhooghsten
ende bespieghelende inden spieghel van uwe ghe-
suy-

suy-

Tot den Godvruchtighen Leser.

suuerde sielen de gedaëte vande schoonheyt van
uwen hemelschen Bruydegom, hem hier moeght
aenhangen in gedurige en wassende gratien, ende
naemaels genieten inde eeuwige glorie, Amen.

Voorts nademael dese Godvruchtige Maeght
door de beloftenisse vā Godt almachtigh ontfan-
gen heeft, dat soo wie voor oft nae haer doot ver-
staende hoe ghemeynsaem dat Godt hem tot haer
ghetoont heeft, deuotelijck, ende ghetrouwelijck,
uyt liefde den Heere soude louen, oft dancken
voor de weldaden, die hy aende selue S. Geer-
truyt gedaen heeft, sulcken een noyt vande werelt
en soude scheidē, voor al eer dat den Heere in
sijn siele eenige genuchte soude scheppē vā een son-
derlinge gemeynschap. Vinde ic dat den Eerw.

In moni.
Spirituali

Heere Lowys Blossius Abt vā Letien tot desen
eynde gemaect heeft dit naer volghende gebede-
ken, het welck oock een yder naer sijn geliefte sal
moghen lesen.

Ghebedt.

Aldersoetsten Heere Jesu Christe ick louē
v / ende dancke v / met de meeste deuotie
mijns vermogēs / door alle de weldadē die ghy
aen v beminde Bruydt en maeght S. Geer-
truyt ghegunt hebt / ende ick bidde v door die
liefde waer door ghy se vander eenwicheyt tot
een sonderlinghe gratie vercofen hebt / en op
den

den tijdt die v behaeghlyck was haer soetekij
tot v getrocken hebt/ ende ghemeynsamelijck
met v bereenicht hebt / ende ghenoeghlyck in
haer siele gewoont hebt/ en den loop van haer
leuen met een saltgh eynde besloten hebt / ick
bide v/ dat ghy mynder wilt ghenadich zyn/
ende dat ghy my v behaeghlyck wilt maken/
ende vzenghen tot het ewigh leuen/ Amen.

Hier volghen sommige ghetuyghenissen
van treffelijcke ende Heylige Mannen die seer
vveerdelijck van dese H. Maeght S. Geertrayt
in hunne schriften gheschreuen hebben.

Inden eersten den Eertw. H. Ioannes Lan-
spargius naer dat hy wint ende vzeet weder-
lept heeft de schimpers die de Heylige Kibela-
rien der Vrouwen versmaden int eynde van
synen bescherm-brief booz desen boeck (dien
ick om de langheyt achterlate) schryft aldus.
Wp weten dat dese Maeght opgeboeyt is ghe-
weest int Clooster van Elffede bande Orden
van S. Benedictus/ het welck is in Eisleben/
welcke stadt is int Graeffschap vā Mansvelt
en dat de H. Maeght Mechtildis eens Graue
dochter haer mede suster is gheweest van Pro-
fessie ender samen-waoningē. De welke oock
seer bermært is dooz de beropenbaringen/die
nu al ouerlangen tijdt te Parijs/te Venetien/
en te Lipsich in druck upt ghegaen zyn. Ten
lesten heeft het my goet ghedocht / hier by te
boeghen de ghetuyghenisse van gheleerde man-
nen/die desen boeck lesende ondersocht hebbē/
op hun upterste beste merck nemende/oft daer
pet berispelijcs in was / het welke de Godt-
vruchtige dozen soude mogen quetsen hebben/
* * * oft

VVaer dat
dese H.
Maeght
is opge-
voedet
ghyyc.

Ghetuyghenissen

oft van wiens volmaechtheit men soude hebben mogen twyfelden. Dese getuygenisse so wy die niet anders al int Duyts en hebben conuen becomen / hebben wy die int latyn ouergheset. Ghelyck volghet.

Int Jaer
1289. is
desen
boeck be-
gost ghe-
schreuen
te vordē

Alst was het Jaer vande gheboorte Christi duyfent ende twee hondert en negheneuachtentich: so is desen boeck door een H. Religieuze begost geschreuen te worden / wiens H. leerlinge naer dat hy volepndt was / soo die aenden Prelaet vant Clooster wonderlyck wel aenstondt / op datter niet op en soude vallen te segghen / ende op dat niemant door breefe vant perijckel / vā dien te lesen soude af gekeert worden / heeft den Vader vant Clooster begheert dat hy ouerlesen soude worden / en datmē hem soude geuen om te ondersoecken / aen seer gheleerde ende Godtbruchtighe mannen. Want alle de geschickste mannen inde Godtheit soo van S. Franciscus orden als van S. Dominicus / die hy heeft conuen binden aen die heeft hy desen boeck gegeuen om te ouerlesen / ende daer ouer hun goetduncken en oordeel te gheuen.

F. Henricus de
Mulhusen

Onder de welke is ghetweest F. Henricus de Mulhusen die desen boeck eerst gelesen heeft ende gepresen. Dese was sekerlycs een vande geleertste mannen ende vol banden H. Gheest.

Henricus a Veriungerede,

Naer desen is hy ondersocht ghetworden vanden Certw. Vader Heyndrick van Veriungerede / doen hy woonde int Clooster van Halen / die niet minder en is gheweest in gheleerttheit als hy was in Godtbruesenthez. Daer na is hy wederom ondersocht ghetweest van eenen Vader die leser was en een man van grooter opsicht ende gheleerttheit die ghenoeemt wordt

A Burgo.

A Burgo die Minnenbroeder was in Halberstadt

tot beuestinghe des boecks.

stādē ontrent den iare des Heeren 1300. ende
 hy is seer van hem gheprezen geweest dese twee
 boozs. mannen en zyn niet minder verlicht
 gheweest dooz de saluinghe des H. Gheests/als
 sy eruaren zyn gheweest in gheleertheyt die ons
 gelooffelick in hun groot was/en dese hebben
 hen verwondert inde gauen/ die Godt aen de-
 se Maeght ghedaen hadde/ ende inde vertroo-
 stinghe die sy doozt lesen van desen boeck ver-
 wozen hadden/daer nae is hy seer neerstelick-
 ken ondersocht geweest vanden ouer-gheleer-
 den man Nicolaes Leser in Hildeshem die int
 Jaer ons Heeren 1301. Prioor was in Halber-
 stadt en een seer treffelyck en gheprezen Theo-
 logant/en hoe wel dese nu booz de Godtbuch-
 tighē ghenoechsaem souden zyn tot ghetuyge-
 nisse/aenghemerckt hun treffelyckheydt van
 leuen/gheleertheyt/ende deuotie: nochtans en
 can ick hier niet verfwijghen noch andere ghe-
 tuyghenissen / naementlyck van dien Godts-
 bruchtighen ende gheleerden Vader Theodo-
 ricus de Apuldia die dickwils met dese Heyli-
 gh Maeght/aende welke Godt dese beropen-
 baringhen gedaen heeft/en die den boeck oock
 boozts gebrocht heeft/ghesproken heeft: wiens
 woorden/gheest ende schriften hy wonderlyck
 was prysende. Maer op dat niemant en soude
 de Religiensen als suspect / vermoeden dat sy
 dooz toeghedaeutheyt desen souden gheprezen
 hebben/ het welck van so treffelycke mannen
 quaet soude zyn te vermoeden/ so is desen boec
 oock gecomen in handen van wereltlycke ge-
 leerde mannen/ die nochtans niet naer de we-
 relt en leefden/die men wiste dat hadden de be-
 scheydenthy des gheests die r'samender-handt
 desen boeck geprezen hebben/als seggende dat

Nicolaus
 lector in
 Hildeshē;

Theodo-
 ricus de
 Apuldia.

Ghetuyghenissen

M. Godo-
fridus.
Rex.

men hē niet sonder groote vruchten des geestes
en las. Onder de welke is gheweest M. Gode-
fridus die een wonderlyck gheleert man was
ghenoemt/die niet alleenlyck desen boeck ende
de gheleertheydt van dien ghepresen en heeft/
maer oock door de woorden van dese Maeght
S. Geertruyt/ die hy wel eertydts ghesproken
hadde/soo betweecht is geworden en soo ontste-
ken inde liefde Godts/en soo is gheraecht ghe-
worden door den gheest Godts/dat hy de reste
van sijn leuen hem heel tot Godt gelwent heb-
bende/ met wonderlycke deuotie ende met lof
van groote heplicheydt ouer ghebraght heeft.
Daer zyn noch meer andere gheleerde man-
nen ende sonderlinghe bande orden der Pre-
dick-Heeren die dese maeght te wylen sy noch
leefde ghehoort hebben ende die haer schriften
ghelesen hebben/ die t samender-handt getuy-
ghen zyn gheweest van haer oprechticheyt en
eenbuldige gheleertheydt. Onder de welke ick
niet en can verstyghen het getuyghenisse van
eenen al te gheleerden man: die nae dat hy des-
sen boeck neerstelyck ouer-lesen hadde / dus-
danighen ghetuyghenisse beschryft. Myn ghe-
voelen vā boelen is inde waerachtighe waerheyt des
eenē seer Goddelijcks lichts / dat niemant die inden
geleerden gheest Godts verlicht is/can berispen ende be-
man ouer strijden t ghene in desen boeck beschreuen staet
desen want versterckt zijnde inden gheest des waer-
boeck, hepts/waer van alle de wysheyt comt soo of-
fere ick my / ende verbindē my tot de doot toe-
door de bescherminge van dese Catholijcke en
heplighe leere/die hier in desen boeck gheleert
wozt/ tegen wie dat het oock zy. Dus verre is
dit tyt den duytschen boeck. Ten lesten dient
hier by ghevoeght: dat desen boeck niet alleen-
lyck

lijck
die d
noch
wo
righ
niet
sten
ouer
dwor
aen e
bidde
heyd
en iff
goed
ick o
ick n
men/
letien
wy g
Duy
beten
ben v
Da
bept
digh
van d
schrif

tot beuefkinghe des boecks.

lijck is gebuyckt geweest/ als sy noch leefden
die de Maeght ghekent hebben/maer hy is tot
noch toe met grooter blyticheyt ouersien ghe-
worden oock van heel geleerde en Godtbzuch-
tighe mannen/ende hy is ghetrefen geworden
niet sonder weynige bzuchten vande binnen-
sten mensche/ diese bercreghen hebben doort
ouerlesen/doort wiens raet ia pramen ick ghe-
dwonghen zijnde hebbe goet ghebonden dien
aen een yder ghemeynt te maken. Maer wy
bidden/soo hier yet doot menschelijcke cran-
cheydt versuynt is (want doot luttel achten
en isser niet achterghelaten) dat ghy het ons
goeden leser wilt vergheuen / want naer dat
ick opt neerstichste ghesocht hadde/ en hebbe
ick maer eenen latijnschen boeck connen beco-
men/ waer van als den eersten boeck die haer
leuen inhoudt verscheurt ende niet heel en was
wy ghedwonghen zyn geweest dien ynt eenen
Duytschen boeck die getrouwelijck was ver-
betert/ int Latijn ouer te stellen/ inde restte heb-
ben wy den Latijnschen boeck ghevolght.

Daert van wel Leser ende neemt onsen an-
beyt in danck. Och oft Godt my doock ghenad-
digh en barmhertich waere doot de ghebeden
van dese Maeght / ende der ghenet die dese
schyften sullen lesen.

Het

Het ghevoelen van den Eervv. Heere
Ludouicus Blossius Abt van Letien
ouer dese boecken.

In Monil.
Spirt.

De beropenbaringhe van S. Geertruyt
die zyn vooz haer doot ende naer haer
doot seer neerstelyck onder-socht ghe-
weest van seer trefselijcke ende doozluchtigh
mannen. Onder welke eenen / naer dat hy
die neerstelyck ouerlesen hadde / aldus sijn ge-
voelen gheschreuen heeft. Ick (seyt hy) ghe-
voele inde waerheyt vant Goddelijc licht / daer
niemandt / die met den Gheest Godts verlich-
tis / can berispen ende bebechten de dinghen die
in desen boeck beschreue zyn: want sy zyn Ca-
tholyck ende heyligh. Waer dooz aen een yde-
ghenoegh mach blycken / hoe verre dat sy van
den gheest Godts zyn. Die de voozf. beropen-
baringhe als vroukens droomen verwoypt
ende begecken. Godt wilt het hen vergheuen
ende wil hem gheueerdighen ons allen / naer
dit ellendigh leuen / dooz de verdiensten ende
ghebeden van sijn lieffte Bruydt / die hy ouer
bloedelyck met sijnen gheest ouergoten heeft
ende met het licht sijnder waerheyt uyt
mentlyck verlicht heeft / te versamen in
sijn ewighe saligheyt.

Daer
de
gh
gh
M

Die
lijck
hand
offer
de M
van
help
hand
Ma
stadt
Ma
sy in
God
ken/
leyde
was
lieder
wie d
wilt/
van s
haeg
de sp
al wa
hem
wer
ons
ghen

Da

Daer is ghevonden ghevveest eenen on-
den boeck in een Clooster by Stirien ghele-
ghen, inden welcken dese voor-reden vvorde
ghestelt voor de veropenbaringhen van Sinte
Mechtildis ende S. Geertruyt.

DEse twee Maeghden/ te weten Mechtil-
dis (wiens Vader was eenen rycken
Dy-heer oft Baender-heere vande heer-
lyckheyt van Hackuborn) ende S. Geertruyt
vande welke desen boeck spreeckt / zijn opge-
offert gheweest aen Godt ende sijn ghebenedij-
de Moeder Maria tot een leuende offerhande
van hun ionghe Jaren af / int Clooster van
Helpede/het welck een half myle ghelegghen is
vande stadt Eiseben vant Graeschap van
Mans-belt / onder het Bisdom van Halber-
stadt. Het welck Clooster by de grauen van
Mans-belt ghesondeert is geweest/ int welck
sy met noch andere Heylige Maeghdekens die
Godt toe gheheplicht waren/ soo wonderlyc-
ken/ heylighen ende beschouwende leuen ghe-
leydt hebben / dat alle het landt verwondert
was / ouer de ouerbloedighe gratie die haer-
heden door Godt inghestoet was. Waerom so
wie desen boeck wilt lesen / is dat hy ommers
wilt/die sal daer door een groote verbeternisse
van sijn leuen becomen ende sijn siele Godt be-
haeghlyc maken. Doozts dit Clooster / dat op
de sprake van Saren Helpede genoemt wort/
al waer Godt dickwils door sijn uytbercozen
hem gheweerdicht heeft wondere dinghen te
wercken/is met verbolgh des tydts/ int Jaer
ons Heeren. 1342. inde ozloghe die de Hertog-
ghen van Bruynstogk tegen de Grauen van
Mans-

Ghetuygen. tot beueftinge des boecks,

Mans-velt gheboert hebben / doort gehengen
Godts deerlyck omgheworpen ende verbrant
gheworden. En hoe wel sommighe de maegh-
den die op dien tydt aldaer gebonden werden /
fochten tot schande haerlieden lichamen schof-
fierende te brengen / soo zyn sy nochtans won-
derlyck doot Godt beschermt gheworden / soo
dat niemant bande byanden (ghelyck sy dat
feluer beleden hebben) haerlieden heeft conne
aenraken / ende hierom is het booz. Clooster
doot de booz. Grauen van Mans-velt van
daer ouerghehoort tot inde booz-stadt bande
stadt Eisleben. Alwaer veel religieuse Maegh-
den Godt deuotelijck dienen.

Den Eerw. Vader Franciscus de Ribera,
bermaert Doctoor inder Godtheydt / bande
Compaignie der Jesuiten / in synen boeck die
hy ghemaect heeft int Spaens bande Eerw.
Moeder Teresa de Jesus / ghedrukt te Ma-
drid / int 22. ende 23. blat / bermaent seer tref-
felijck van dese onse Sinte Geertruydt / ende
S. Mechtildis: wonderlyck haerlieden vera-
penbaringhen verheffende.

